

Република Србија
Републички секретаријат
за јавне политике
Број: 56-00-4/15-02
20.11.2015. године
Влајковићева 10
Београд

КАБИНЕТ ПОТПРЕДСЕДНИЦЕ ВЛАДЕ

БЕОГРАД
Немањина 11

ПРЕДМЕТ: Мишљење на Предлог националне стратегије за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године са Планом активности за спровођење Националне стратегије за родну равноправност за период 2016.–2018., који су Републичком секретаријату за јавне политике достављени дана 18.11.2015. године, актом број: 056-00-8278/2015 од 5.11.2015. године.

У складу са чланом 46. став 6. Пословника Владе („Службени гласник РС“, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13 и 76/14), Републички секретаријат за јавне политике даје мишљење на **Предлог националне стратегије за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године са Планом активности за спровођење Националне стратегије за родну равноправност за период 2016.–2018.** (у даљем тексту: **Предлог стратегије**), са сугестијама:

Предлог националне стратегије за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године је плански документ којим се утврђују основни циљеви и приоритети унапређења родне равноправности у Републици Србији током предвиђеног периода.

Предлагач је, сходно члану 39а, став 3. Пословника Владе, доставио **Изјаву о усклађености предложеног акта са стратешким документом Владе**, у коме се наводи да Предлог стратегије полази од приоритетних циљева Владе Републике Србије утврђених Акционим планом за спровођење Програма Владе, а да су решења усклађена са приоритетима дефинисаним у Националном програму за усвајање правних тековина ЕУ (2014 - 2018), Стратегији превенције и заштите од дискриминације, као и са другим националним стратегијама које се у једном делу баве унапређењем родне равноправности и положаја жена: Националном стратегијом за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и у партнерским односима 2011 -2015, Стратегијом за подршку развоја малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности 2015 - 2020 и пратећим Акционим планом примене, Стратегијом за младе 2015 – 2025., Стратегијом развоја спорта 2014 – 2018, Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014 – 2024., Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године, Националном стратегијом

социјалног становања 2012 – 2022., Стратегијом развоја система јавног информисања до 2016. године, Стратегијом стручног усавршавања државних службеника 2011 – 2013., Националном стратегијом запошљавања 2011 – 2020., Стратегијом развоја система бесплатне правне помоћи, Стратегијом развоја информационог друштва до 2020. године, Стратегијом каријерног вођења и саветовања, Стратегијом научног и технолошког развоја 2010 – 2015., Стратегијом за унапређивање положаја Рома 2015-2020., Стратегијом јавног здравља, Стратегијом развоја званичне статистике 2009 – 2012., Стратегијом за превенцију и заштиту деце од насиља, Стратегијом подстицања рађања, Стратегијом развоја образовања одраслих, Стратегијом развоја стручног образовања, Стратегијом унапређења особа са инвалидитетом, Стратегијом развоја социјалне заштите, Стратегијом развоја пољопривреде, Стратегијом о старењу, Стратегијом развоја информационог друштва, Стратегијом реформе правосуђа, Стратегијом борбе против трговине људима, Првим и Другим националним извештајем о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва и Националним акционим планом за примену Резолуције Савета безбедности Уједињених нација „Жене, мир и безбедност у Републици Србији“ (2010-2015).

Републички секретаријат за јавне политике указује да је предлагач пропустио да наведе конкретне циљеве, мере и активности из побројаних релевантних докумената јавних политика са којима је Предлог стратегије усаглашен, с изузетком Националног програма за усвајање правних тековина ЕУ (2014 – 2018) за који су наведена поглавља са којима је Предлог стратегије конкретно повезан.

Предлог стратегије садржи пет основних поглавља: Увод; Опис стања родне равноправности у Републици Србији; Утврђивање проблема; Циљеви стратегије и Примена стратегије. Поред тога, у прилогу је достављен План активности, којим су утврђене активности које ће бити предузете у периоду 2016.– 2018 године, у циљу спровођења мера предвиђених Предлогом стратегије.

У поглављу 1. **Увод**, родна равноправност је дефинисана као равноправно учешће свих лица без обзира на родну припадност у свим областима друштвеног и приватног живота, као и њихов равноправан положај, једнаке могућности за остваривање својих права и једнаку корист од остварених резултата у складу са Уставом Републике Србије, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима. **Предлагач је навео резултате ex post анализе спровођења Акционог плана за примену Националне стратегије за побољшање положаја жена и унапређење родне равноправности у периоду од 2010. до 2015. године**, са посебним освртом на међународни и национални правни и политички оквир који дефинише основ за заштиту жена од дискриминације и поштовање родне равноправности, као и на стратегије Републике Србије са којима су усклађени циљеви и мере Предлога стратегије. Налази Евалуације Акционог плана, указују да је **учињен напредак**: 1) унапређен је законски оквир у области равноправног учешћа жена и мушкараца у политичком животу, антидискриминације, рада и запошљавања, 2) успостављени су институционални механизми родне равноправности, 3) унапређена је родно осетљива статистика, и 4) повећана је видљивости проблематике насиља над женама. Поред тога што је потврђено да су одабране стратешке области и циљане интервенције биле релевантне, утврђене су области које би требало да буду проширене или поново дефинисане.

Наведене су **кључне области и активности у којима нису постигнути жељени резултати**: 1) учешће жена у органима јавне власти ван законодавних тела, 2) економски положај жена, 3) насиље над женама (укључујући фемицид), 4) медијски садржаји

(присуство сексизма и мизогиније), 5) мере запошљавања, предузетништва и економског оснаживања жена, 6) мере за унапређивање положаја вишеструко дискриминисаних група, 7) фрагментисана примена Акционог плана (ограничени хоризонтални и вертикални донети), 8) укључивање родне перспективе у све релевантне стратегије, 9) издвајање ресурса (који нису довољни) за ефективну примену предвиђених активности.

У поглављу 2. **Опис стања родне равноправности у Републици Србији, предлагач је детаљно описао фактичко стање у области, уз коришћење статистичких података Републичког завода за статистику, информација и података државних органа и институција, као и налаза релевантних истраживања и студија независних стручњака, женских организација и организација цивилног друштва** Посебно су приказана питања родне равноправности у породичним и партнерским односима (економија старања и расподела времена), у политичком и јавном животу, у сфери економије (тржиште рада, предузетништво, пољопривреда и село), у систему формалног образовања, у медијској сфери, као и питања везана за: насиље над женама, увођење родне равноправности у јавне политике и програме, изградњу институционалних механизма, као и вишеструку дискриминацију и рањиве групе. Поред тога приложена је Анализа снага, слабости, прилика и претњи (SWOT анализа).

Предлагач је у поглављу 3. **Утврђивање проблема као узроке дискриминације жена** утврдио: 1) неравномеран однос моћи између жена и мушкараца заснован на подређеној улози коју жене имају у патријархалном родном режиму, 2) родне стереотипе и предрасуде, 3) структуралну дискриминацију, као и 4) недодовољну информисаност јавности о узроцима и последицама родно засноване дискриминације, као и о специфичностима положаја рањивих група.

Поглавље 4. **Циљеви стратегије дефинише визију друштва у Републици Србији са оствареном родном равноправношћу, као и опште и посебне стратешке циљеве који се желе постићи спровођењем:** 1) Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности (Повећани капацитет и знање представника и представница јавне власти о родној равноправности; Родно осетљиво формално образовање; Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности; Повећана сигурност жена од насиља у породици и у партнерским–односима); 2) Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности (Равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања; Побољшан економски положај жена и статус на тржишту рада; Жене и мушкарци равноправно одлучују у јавном и политичком животу, Жене и мушкарци у руралним подручјима активно и равноправно доприносе развоју и имају равноправан приступ резултатима развоја; Унапређен положај вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена; Побољшано здравље жена и равноправан приступ здравственим услугама), као и 3) Родна равноправност присутна у свим кључним политикама на свим нивоима (Родна равноправност у свим стратешким документима; Родна анализа политика, програма и мера; Родно осетљива статистика и евиденција; Родно одговорно буџетирање; Развијено знање и развијени људски капацитети за стручну подршку увођењу родне равноправности у јавне политике; Успостављени функционални механизми за родну равноправност на свим нивоима; Успостављени механизми сарадње са организацијама цивилног друштва; Успостављена међународна и регионална сарадња и размена добрих пракси). **За сваки од општих и посебних циљева је одређен показатељ (крајњих исхода), са почетном и циљаном вредношћу, као и извором верификације.** Поред тога, за посебне циљеве су дефинисане мере за њихово спровођење.

У поглављу 5. **Спровођење стратегије** предлагач је утврдио институције одговорне за спровођење Предлога стратегије, као и активности везане за координацију и праћење спровођења предвиђених мера и извештавање о постигнутим ефектима.

Институције одговорне за реализацију Предлога стратегије и предвиђених мера су: Републички, покрајински органи и локални органи власти, јавна предузећа, установе образовања и социјалне заштите, Регулаторно тело за електронске медије, као и медији, привредне коморе, синдикати, удружења послодаваца, привредна друштва, институционални механизми родне равноправности, као и цивилни сектор (Стална конференција градова и општина, женске организације и друге организације цивилног друштва).

Републички секретаријат за јавне политике сматра да је у спровођење мера везаних за питања коришћења „родно осетљивог језика” (посебно у образовном систему, приликом израде и коришћења етичких кодекса понашања за особље у државним органима и институцијама, представничким телима и привредним субјектима, као и његовог коришћење у медијима) потребно укључити и Одбор за стандардизацију српског језика САНУ, тело задужено за систематско нормирање српског језика и израду одговарајућих докумената и приручника.

За спровођење активности везаних за координацију и праћење спровођења мера предвиђених Предлогом стратегије и Планом активности за њену примену, као и за извештавање о постигнутим ефектима задужено је Координационо тело за родну равноправност. Предвиђена је израда две евалуације, којима ће се измерити ефекти примене предложене стратегије – прва након две године и друга на крају стратешког периода. На крају стратешког периода Координационо тело за родну равноправност ће припремити финални извештај уз финалну оцену успешности примене ове Стратегије и доставити га Влади најкасније до 31. јула 2021. године.

Предлог стратегије садржи План активности за спровођење Националне стратегије за родну равноправност за период 2016.– 2018., са планираним активностима за постизање утврђених посебних циљева, роковима за реализацију, индикаторима (са почетном и циљном вредношћу), предвиђеним изворима финансијских средстава, дефинисаним носиоцима активности и партнерима.

Процењујемо да мера 2.3.2. **Повећана формална запосленост жена**, (где је као активност предвиђено одређивање квоте за учешће најмање 50% жена међу корисницама субвенција, обука и других програма са циљем запошљавања, при чему је 50% средстава намењених за подстицање запошљавања намењено женама), као и мера 3.3.3. **Промовисање родне равноправности у расподели јавних средстава** (где је као активност предвиђена расподела средстава путем јавних позива и конкурса, као афирматива мере за најмање 50% жена међу корисницима и предност за оне институције и организације у чијем је руководству и тимовима заступљено најмање 50% жена), не доприносе решавању узрока проблема жена у друштву, стварајући нови вид неравноправности везане за пол, уз ризик да се реално бољим пројектима ограничи приступ генерално недовољним финансијским средствима за подршку пословању. Указујемо да је у Акционом плану за спровођење Стратегије за подршку развоју малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за 2015. годину са пројекцијом за 2016. годину (стуб 6, мера 3, активност 4. Унапредити финансирање женског предузетништва, предузетништва младих и социјалних предузећа) предвиђено

издвајање посебних програма финансирања женског предузетништва, предузетништва младих и социјалних предузећа са одређеним условима који одражавају реалне потребе жена-предузетница (флексибилније дефинисана средства обезбеђења, другачији рокови отплате и слично).

Предлажемо да у мерама 3.1.1. Успостављање тела/механизма за родну равноправност при свим органима јавне управе на свим нивоима и обезбеђени ресурси и капацитети за њихово функционисање, 3.1.2. Осигурано учешће тела за родну равноправност у доношењу одлука у кључним односно стратешким областима, као и 3.2.1. Развијање и допуне методологије израде стратешких/развојних и планских докумената тако да укључује упутства и обавезност родне анализе јаза и утицаја, те формулисање родно осетљивих циљева и показатеља у свим областима, у свим питањима везаним за „родно осетљив језик“, као партнер буде предвиђен и Одбор за стандардизацију српског језика САНУ, тело задужено за систематско нормирање српског језика и израду одговарајућих докумената и приручника.

Указујемо да је у мери 3.2.1. Развијање и допуне методологије израде стратешких/развојних и планских докумената тако да укључује упутства и обавезност родне анализе јаза и утицаја, те формулисање родно осетљивих циљева и показатеља у свим областима, у активностима:

- Обука запослених у Секретаријату за јавне политике за родну анализу и увођење родне перспективе ,
- Израда/допуна упутстава и методологије уз спољну експертску подршку, као и
- Организовани састанци и јавна слушања са представницама женских организација, цивилним друштвом, стручњацима/кињама у изради препорука, при спровођењу „пилот“ родне анализе у три кључне изабране области у складу са приоритетима Владе РС,

предвиђено да носилац активности буде Републички секретаријат за јавне политике. Предлажемо да се РСЈП наведе као партнер у реализацији, имајући у виду да је за спровођење ових активности потребно обезбедити довољно средстава, како би се ово адекватно реализовало и како би се у будућности квалитетно контролисали и анализирали ефекти са аспекта родне равноправности.

Имајући у виду све наведено, Републички секретаријат за јавне политике позива предлагача да унапреди Предлог националне стратегије за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године са Планом активности за спровођење Националне стратегије за родну равноправност за период 2016.– 2018. у складу са сугестијама Републичког секретаријата за јавне политике.

В.Д. ЗАМЕНИКА ДИРЕКТОРА

Бојана Тошић